

PROJECT MARKTMODEL

Visietekst studie marktmodel

De VREG ziet het als deel van haar opdracht om de efficiëntie van de energiemarkt te verbeteren. Hoewel een belangrijke verantwoordelijkheid in deze ligt bij de energieleveranciers, de distributie-, transmissie- en vervoernetbeheerders, de andere marktpartijen en de energieafnemers, is de globale marktorganisatie - het "marktmodel" - mede de verantwoordelijkheid van de overheid, als regelgever en als regulator.

Er bleek nood aan een langetermijnvisie op de ontwikkelingen van de energiemarkt. Die visie moet voor houvast zorgen voor de marktpartijen. Zij worden immers geconfronteerd met belangrijke investeringen om uitvoering te geven aan het marktmodel. Maar ook de keuzes die gemaakt worden bij het uittekenen en operationeel vertalen van de marktprocessen die samen deel uitmaken van het marktmodel, moeten op een overlegde en door de sector gedragen manier gebeuren. Er heerst eensgezindheid over de noodzaak van de invoering van slimme meters voor de toekomstige werking van de energiemarkt. Met "werking van de markt" worden in het kader van de gebeurde oefening zowel technische (netbeheer) als commerciële (marktprocessen en dienstverlening) aspecten m.b.t. de structurering van het berichtenverkeer bedoeld.

De rol van de regulator daarbij is om het algemeen belang te vertegenwoordigen door de belangen van netbeheerders, leveranciers en afnemers in balans te brengen en te streven naar macro-economisch efficiënte oplossingen.

De VREG kreeg, na het uitvoeren van een eerste fase van de studie marktmodel, van de Vlaams minister bevoegd voor energie de opdracht een visie uit te werken die breed gedragen moest worden door de bedrijven uit de elektriciteits- en aardgassector.

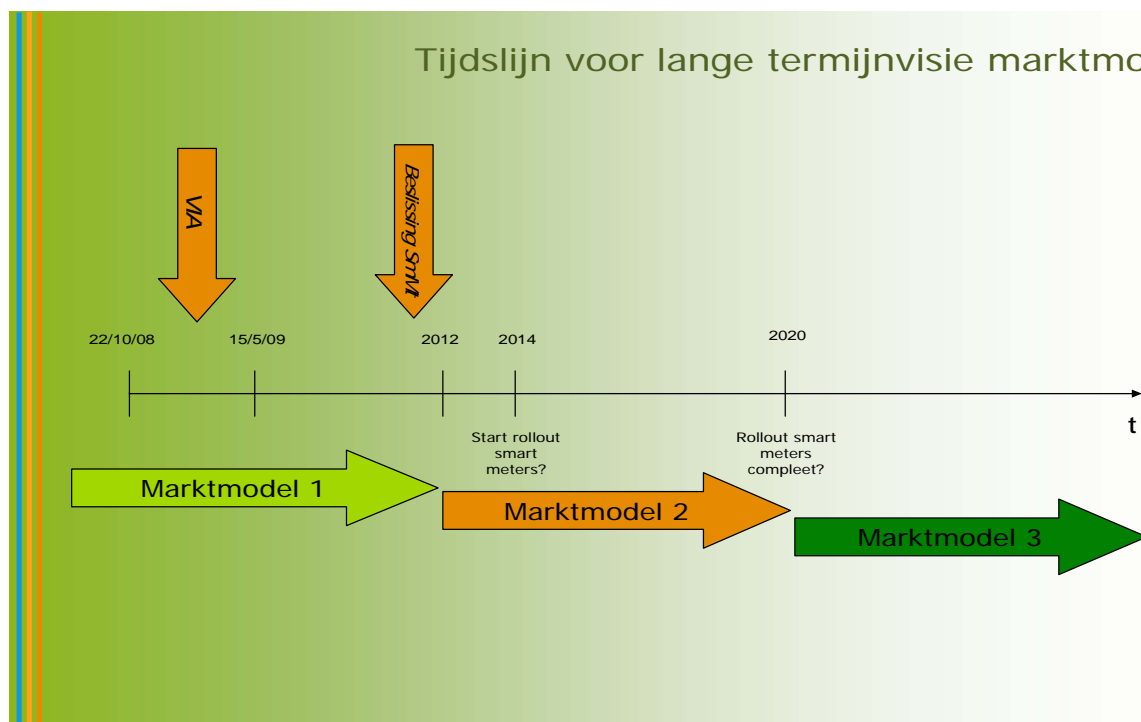
Deze visietekst kwam tot stand aan de hand van drie sessies met een aantal vertegenwoordigers op beslissingsniveau van energieleveranciers en netbeheerders en de VREG. Deze tekst is dus niet de volledige, individuele visie van elk van de betrokken bedrijven, noch van de VREG, maar een gemeenschappelijke visie opgebouwd in overleg.

Deze eensgezinde visietekst legt de basis - zowel inhoudelijk als structureel - voor het overleg over een nieuw marktmodel voor de toekomst.

PROJECT MARKTMODEL

1. Een lange termijnvisie voor de energiemarkt

Op een tijdlijn werden aan de hand van enkele sleutelmomenten de verschillende toekomstige stadia van het marktmodel geïdentificeerd.

De huidige geldende afspraken over de marktorganisatie noemen we 'Marktmodel 1'. Hoewel op 15 mei 2009 een nieuwe versie van de marktregels (de UMIG) in werking treedt, betekent dit niet dat het high level marktmodel aangepast wordt. Rollen, verantwoordelijkheden blijven stabiel.

Het volgende sleutelmoment ligt in 2012, wanneer een nieuw Clearing House (CH) wordt verwacht. Hierover worden gesprekken op federale schaal voorbereid. Dit nieuwe CH (zeker indien het centraal georganiseerd wordt binnen Vlaanderen of in samenwerking met netbeheerders uit andere regio's) zal een impact hebben op de stabiliteit van het marktmodel en zal dus allicht aanleiding geven tot een nieuwe versie: Marktmodel 2. De invoering van slimme meters en netten vormt dan de aanleiding tot weer een nieuwe versie van het marktmodel, versie 3. Het is het doel een CH op te zetten dat tot marktmodel 3 (na volledige uitrol slimme meters) meekan. Er is dus zo snel mogelijk nood aan consensus over een uitgewerkte visie op Marktmodellen 2 en 3.

In de rest van deze visietekst worden deze verschillende stappen verder geduid. De in deze tekst vermelde data en timings dienen verder te worden besproken in het Marktcomité.

Wat verbeteringen aan het marktmodel die op korte termijn gerealiseerd kunnen worden betreft, dit werd besproken in het kader van Werktraject 2-Operationeel. Naast een aantal zeer concrete suggesties op detailniveau, bleek echter dat binnen het huidige marktmodel het realiseren van 'quick wins' vrijwel onmogelijk geworden is, omdat elke aanpassing aan de datastromen aanzienlijke investeringen vergen bij de betrokken marktpartijen. Met het vooruitzicht op een vereenvoudiging van de informatiestromen door de komst van een centraal Clearing House in 2012, wordt de horizon waarop andere investeringen moeten terugverdiend worden, te kort. Toch mogen opportuniteiten voor efficiëntieverbeteringen op korte termijn niet veronachtzaamd worden, net zoals andere punten die in de huidige oefening buiten beschouwing bleven.

Toekomstig governance model voor de energiemarkt

Er is nood aan een nieuw governance model voor de energiemarkt, om deze langetermijnvisie op het marktmodel uit te werken en hiervoor een consensus of minstens een breed draagvlak te creëren.

PROJECT MARKTMODEL

Er bestaan nu verschillende fora die mee het marktmodel en de marktwerking sturen. Het is wenselijk dit aantal in de toekomst te verminderen. Overleg mag niet leiden tot inefficiëntie door het te ontdebelen over 3 of 4 (regionale) fora. Het gevaar is logheid en versnippering van overlegfora. Een mogelijkheid is om de werking van de opvolger van UMIX te integreren in het toekomstige CH.

Het model dat voor ogen staat is essentieel het bestendigen van het overlegmodel gestart in de studie marktmodel. Dit overleg moet tot doel hebben om beslissingen te nemen over de operationele aspecten van de marktwerking en om voorstellen te formuleren voor verbetering van het regelgevende kader voor de marktwerking.

In de feiten hebben we in verschillende opzichten meer te maken met drie regionale markten dan met één federale markt, hoewel de basisprocessen (leverancierswissel, verhuis,...) op uniforme wijze uitgewerkt zijn in een federale sokkel. Wel is er volgens de sector nog nood aan een streven naar harmonisatie van de drie regionale markten. De sector is daarom in principe voorstander van *gewestgrensoverschrijdend* overleg. Dit vindt nu plaats binnen UMIX, maar blijft daar beperkt tot de operationele kwesties.

Er werden alternatieve modellen voor het organiseren van dit overleg besproken. Het ene overlegmodel zou de focus kunnen leggen op de regionale schaal en van daaruit streven naar samenwerking over de gewestgrenzen heen. Het andere model verenigt zoveel mogelijk de diverse bedrijven en entiteiten en wordt dus georganiseerd op federale schaal, zonder de specifieke elementen in elke regio te verwaarlozen.

Aandachtspunten die bij de bespreking werden aangehaald omvatten:

- De aansturing van de toekomstige uitvoerende instantie van de marktprocessen (het gaat over de huidige rol van UMIX, in de rest van de tekst gebruiken we New UMIX of (N)UMIX om deze toekomstige uitvoerende instantie aan te duiden). Deze aansturing is veelvoudig in het regionaal gebaseerde model, terwijl deze meer uniform kan zijn in het 'federale' model, maar dit vergt afspraken over financiële verantwoordelijkheid voor de gewestelijke specificiteiten;
- Omwille van administratieve vereenvoudiging zouden ook elementen zoals de sociale openbardienstverplichtingen over de gewesten heen besproken moeten kunnen worden;
- Het 'federale' model, waarin slechts één marktcomité het marktmodel in de drie gewestelijke markten uittekt en overziet, lijkt efficiënter, maar het is niet zeker dat de werking wel eenvoudiger zal zijn;
- Er blijft – net zoals nu al het geval is – de mogelijkheid het dataverkeer te baseren op een gemeenschappelijke sokkel in de drie gewesten en deze aan te vullen met specifieke regionale elementen. Dit wijst in de richting van een mengvorm tussen beide modellen, waarbij op federale schaal gewerkt wordt als dat wenselijk en mogelijk is, maar er toch ruimte blijft voor regionale accenten;
- Een voorbeeld van deze aanpak vormt de beslissing over het toekomstige Clearing House. Op welke schaal wordt dit georganiseerd: per DNB? Met meerdere DNBs? Met betrokkenheid van andere marktpartijen? Op regionale schaal, of federaal niveau of gewestgrensoverschrijdend, maar niet het volledige federale grondgebied afdekkend? Deze beslissing heeft impact op de organisatie van het overleg: een CH op federaal niveau vergt ook een aantal afspraken op federaal niveau en leidt dus logischerwijze eerder naar een meer federaal georiënteerd model. Dit model kan ook stabielere zijn, want wijzigingen vergen het akkoord van de drie gewesten/regulators. De relatieve eenvoud van dit model is aantrekkelijk, al zal dit model eveneens belangrijke uitdagingen kennen. Regels voor besluitvorming binnen zulk een federaal georiënteerd model zijn zeer belangrijk. Ervaring leert bijvoorbeeld dat best geen vetorecht wordt gegeven binnen zulke federale overlegstructuur;

PROJECT MARKTMODEL

- De voorkeur gaat uit naar een top-down benadering bij het uittekenen van het toekomstige marktmodel. Dit zal moeilijk combineerbaar zijn met het 'regionale' model. Ook de rol van (N)UMIX zal minder eenvoudig liggen in het regionaal georiënteerde model dan in het federale overlegmodel;
- Het verenigen van de drie gewestelijke regulatoren in een geformaliseerd overlegcomité kan de werking van het federale model versterken. De VREG deed een aanbod¹ voor het delen van de resultaten van de studie marktmodel aan Brugel en CWaPE. Ook is er het voorstel om de afwerking van Werktraject 1 Beschrijving huidig marktmodel aan UMIX toe te vertrouwen en uit te voeren op federale schaal onder de naam 'Project As Is'. Tenslotte is er de oprichting eind 2008 van de strategische werkgroep binnen het regulatorenoverleg. Dit alles biedt kansen in deze.

In ieder geval moeten de beslissingsprocessen en –regels garanderen dat het governance model goed werkt en (N)UMIX efficiënt en effectief aangestuurd wordt. Een voorwaarde voor de goede werking van dit model is dat zowel de structuren, de high level processen als de data-uitwisselingstandaarden in de regelgeving bevestigd worden. Het is verder noodzakelijk om in de regelgeving ook de door verschillende marktpartijen minimaal ter beschikking te stellen data duidelijk te omschrijven.

De moeilijkste opdracht zal zijn om regels voor het overleg op te stellen.

De principes die aan de basis moeten liggen van de werking van dit overlegmodel, zijn in ieder geval:

- Het is de opdracht van het Marktcomité om een efficiënte marktorganisatie na te streven, waarbij de belangen van netbeheerders, leveranciers, andere marktpartijen en energieafnemers afgewogen worden. Het is de rol van de regulator(en) om permanent dit principe te bewaken;
- Monitoring van de kwaliteit van uitvoering van de marktprocessen;
- Mogelijkheid van escalatie ingeval van blokkering binnen het overleg of in de uitvoering van de marktwerking;
- Gelijkwaardigheid van de partijen binnen het Marktcomité;
- Geen mogelijkheid veto's te stellen of beslissingen te blokkeren;
- Bij het beslissen over en het uitwerken van marktfacilitatie wordt kostenefficiëntie voor alle marktpartijen nagestreefd;
- Mogelijkheid af te wijken van de gemeenschappelijke aanpak, mits hiervoor de financiële verantwoordelijkheid gedragen wordt.

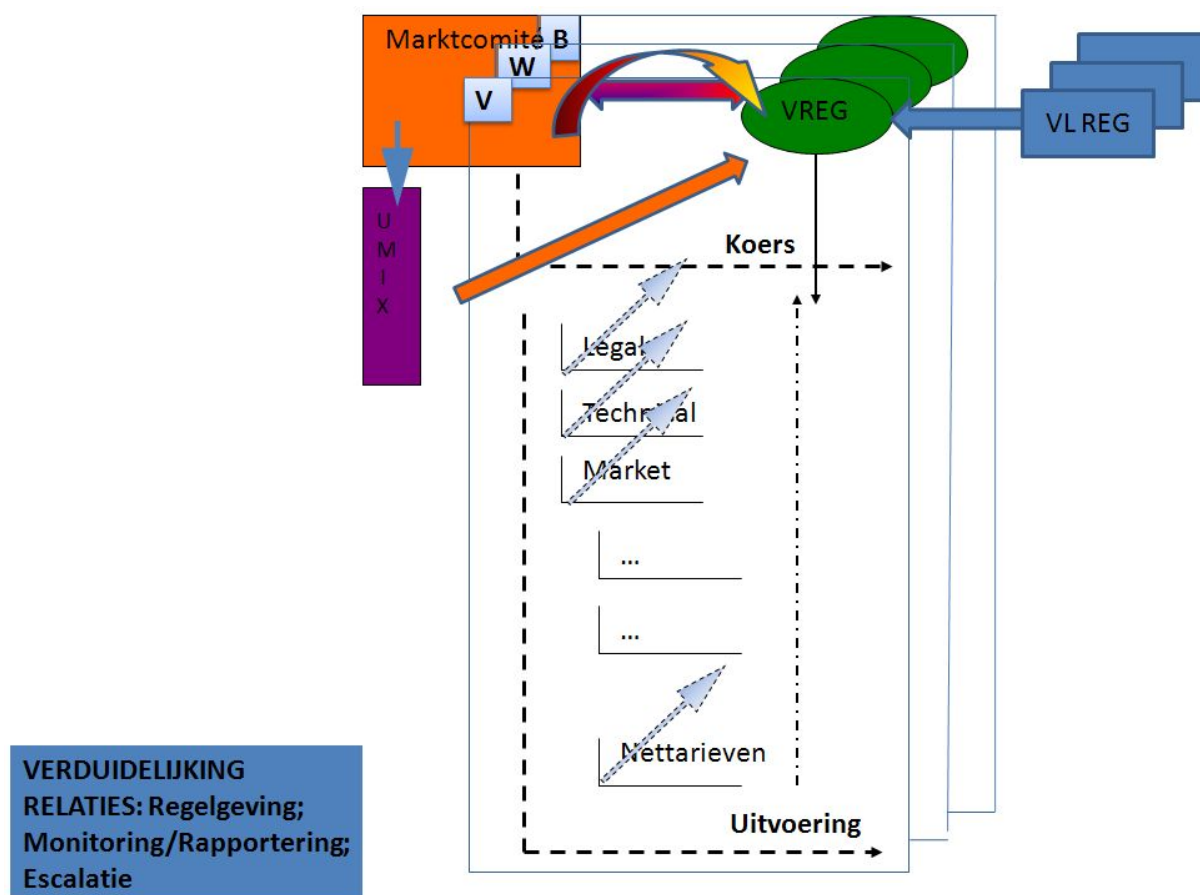
De doelstellingen moeten zeer goed gedefinieerd worden. Het is van belang om de beslissingen van het overlegmodel grondig te onderbouwen, zodat de efficiëntie van de gekozen oplossingen bewezen is. Duidelijkheid over de beslissingsregels en –gronden is hiervoor van het grootste belang. Het vooraf creëren van duidelijkheid over rollen en verantwoordelijkheden is daarom cruciaal voor de goede werking van het overleg.

We moeten vermijden dat efficiëntieverbeteringen uitblijven omdat de partij die moet investeren er niet de vruchten van plukt. Dit moet transparant gemaakt worden, anders werkt consensus blokkerend. Dus moet het principe van kostefficiëntie aangevuld worden met het principe van spreiding van de voordelen ervan.

¹ op de studiedag van Brugel op 4 juni 2008

PROJECT MARKTMODEL

Deze bespreking leidde tot het onderstaande resultaat. De stippelpijltjes wijzen op de mogelijkheid om overleg te plegen over de gewesten heen over bepaalde thema's. Dit leidt tot volgend beeld van de relaties tussen de verschillende partijen in het *besluitvormingsproces* in verband met het marktmodel:

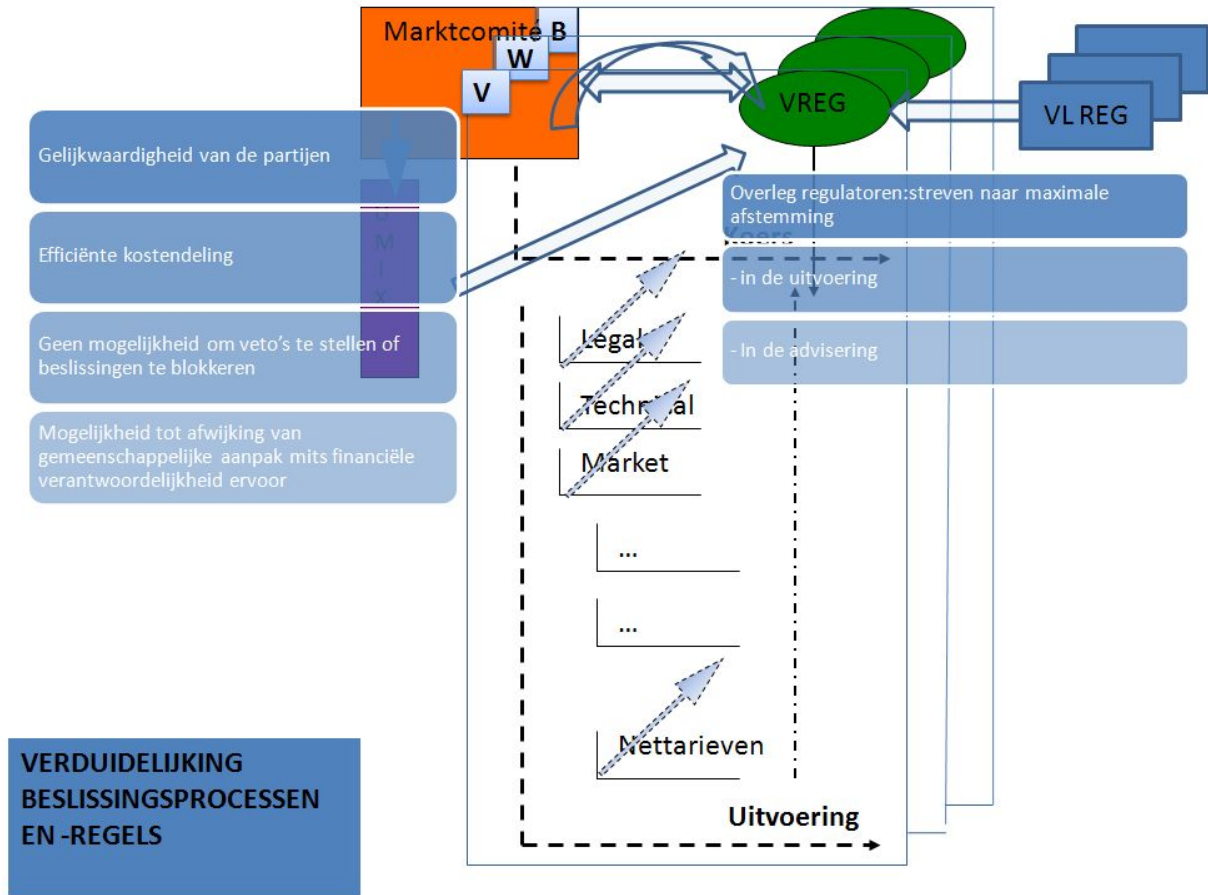
Een belangrijke vaststelling is dat de marktfaciliterende activiteiten op het ogenblik niet de hele marktwerking afdekken. Het maatschappelijke doel en de samenstelling van het Marktcomité (MC) moet daarom breder zijn dan enkel het huidige berichtenverkeer te structureren.

Ook moeten de regionale regulator(en) geïnformeerd en waar nodig betrokken worden bij de besluitvorming, maar niet-beslissing van (één van) de regulatoren mag geen initiatieven kunnen verlammen.

De bevoegdheid van de federale regulator over de tarieven maakt dat ook deze geïnformeerd moet worden over de resultaten die binnen het nieuwe governance model bereikt worden.

De vorige figuur duidt de besluitvorming bij het modelleren van het marktmodel en de aansturing van (N)UMIX. De figuur hieronder duidt de informatiestromen in regimetoestand, dit wil zeggen tijdens de *uitvoering* van een *afgesproken* marktmodel.

PROJECT MARKTMODEL

In de fase van het marktmodellerende werk van hoger staand governance-model, liggen de verantwoordelijkheden zoals in onderstaand schema samengevat:

PROJECT MARKTMODEL

Naast de structuren (zoals clearing houses, (N)UMIX,...) waarop de marktwerking zich ent, moeten ook de marktprocessen, de door de verschillende marktpartijen minimaal ter beschikking te stellen data en de protocols voor het dataverkeer in de regelgeving bevestigd worden.

3. Toekomst van het netbeheer

3.1. Efficiënter netbeheer

- Uit de discussie over efficiëntie van het netbeheer blijkt dat er geen dwingende nood is aan een evolutie naar één netbeheerder. Het is immers niet aangetoond dat de optimale schaal voor het netbeheer op Vlaams niveau ligt.
- De oprichting van de werkmatschappijen heeft al veel efficiëntie gebracht. Er wordt al veel samengewerkt tussen netbeheerders. Netbeheerders hebben de wegenisrechten gekregen van hun gemeenten en kunnen dus relatief snel werken opstarten.
- Het bestaan van verschillende nettarieven binnen Vlaanderen blijft wel een handicap.
- Meer dan een bepaalde organisatievorm, is het voor de energieleveranciers van belang dat de netbeheerders een snelle en correcte dienstverlening leveren. Dit kadert in de discussie over de interactie tussen de marktpartijen en de marktfaciliterende taken (zie verder).
- Er is nood aan investeringen in de netinfrastructuur voor de aansluiting van decentrale productie. Dit vergt op zijn beurt een regulatorisch kader wat onder meer de tarifaire aspecten en de afschrijvingen betreft. Dit vergt een beleidsvisie op lange termijn. Het voorgestelde governance-model zou oplossingen hiervoor kunnen faciliteren.

3.2. Slimme meters

- Er heerst eensgezindheid over de noodzaak van de invoering van slimme meters voor de toekomstige werking van de energiemarkt, waarbij "werking van de markt" breed gedefinieerd wordt, zodat zowel technische (netbeheer) als commerciële (marktprocessen en dienstverlening) aspecten bedoeld worden. Een goed werkend net is immers een basisvoorwaarde voor goede werking van de markt.
- Hoewel slimme meters op zich bijdragen tot verbeteringen voor de klant en voor de marktwerking, is dit niet het enige doel. Het project biedt meer maatschappelijke waarde als de slimme meters deel van slimme netten gaan uitmaken. Het gebruik van de data voor verbetering van het netbeheer is dus een zeer belangrijk aspect, naast energie-efficiëntie en verbetering van de marktwerking;
- Het blijft noodzakelijk dat evidente voordelen van slimme meters, zoals opgelijst in Werktraject 4 Slimme meters, maar die nog niet konden gekwantificeerd worden op niveau van de kosten-batenanalyse, worden meegenomen in het beslissingstraject.
- De schaal van de uitrol en de technologie van de meters en van de infrastructuur zijn cruciaal.
- Vanuit het oogpunt van schaalvoordelen zou een standaard voor slimme meters idealiter op supra-regionale schaal tot stand moeten komen.

3.3. Tegen 2020 moet de uitrol van slimme netten voltooid zijn

- De timing zoals weergegeven in de lange termijnvisie is realistisch: het zal onmogelijk sneller kunnen dan tegen 2018. Er is ondertussen een engagement van de Vlaamse Regering in het kader van het pact 2020 (Vlaanderen in Actie) om tegen 2020 slimme netten in te voeren;
- De toekomst van onder andere de clearing house(s) is ook een factor: de horizon is 2012, omdat op dat moment de huidige infrastructuur in Vlaanderen vervangen moet worden. Dit biedt ook de mogelijkheid om de dienstverlening van de distributienetbeheerders via identieke processen te laten verlopen;
- Een volledige uitrol op 5 jaar vergt dat 5.000 meters per dag geïnstalleerd worden. Dit wordt best nu al voorbereid telkens als er aan meters moet gewerkt worden (plaatsing budgetmeter, plaatsing aardgasbudgetmeter, vervanging defecte meter, vervanging meter door tweevoudig uurtariefmeter,...);

PROJECT MARKTMODEL

- De uitrol loopt parallel met andere ambitieuze projecten, met belangrijke financiële gevolgen, uit te voeren door de netbeheerders: uitbreiding gasnet (1 miljard voor Vlaanderen), decentrale productie (1 miljard voor Vlaanderen), LS en MS, L- naar H-gas (700 mln op federale schaal), riolering (jaarlijks tot 2027: 1,6 miljard euro voor Vlaanderen). Het gaat hierbij over benaderende grootteordes, maar duidelijk is dat het over indrukwekkende middelen, mensen en geldbedragen gaat die ingezet worden. De financiële haalbaarheid is duidelijk een knelpunt.
- Vanuit kostenoverwegingen lijkt het wenselijk om de uitrol van slimme meters – indien dit mogelijk is - in een geconcentreerd project voor geheel België te doen.
- Er is daarom nood aan een akkoord over de financiering, dus – in de huidige bevoegdheidsverdeling - van de CREG. Hiervoor is dan weer een beslissing/besluit van de Vlaamse regering nodig. Algemeen is er een regulatorisch kader nodig voor financiering en praktische uitrol van slimme meters.

3.4. Taak Distributienetbeheerders

- Er is consensus over het feit dat de uitrol van de slimme meters een taak is voor de DNBs. Het gaat hierbij over het installeren op zich. De technische aspecten zitten 'natuurlijk' bij de DNBs.
- Over de specificaties van de slimme meters willen de leveranciers meepraten. De leveranciers willen inbreng in de specificaties om de commerciële dienstverlening te kunnen uitbreiden op basis van de slimme meters. Naast de inbreng die leveranciers verwachten bij het vastleggen van de specificaties, willen ze ook diensten kunnen aanbieden, naast die van de DNBs.
- Ook de transmissienetbeheerder wil meepraten over de specificaties van de slimme meters om op die manier te komen tot "smart grid functionaliteiten", maar eventueel ook tot "systeem beheer functionaliteiten".
- In Nederland heeft men de introductie van slimme meters gekoppeld aan het capaciteitstarief om tot het leveranciersmodel te komen. Het tariefaspect is dus ook belangrijk en moet meegenomen worden.
- De uitrol van slimme meters moet niet mikken op het realiseren van quick wins, aangezien de uitrol op geografische basis als het efficiëntst wordt gezien. Er zijn verder ook systeemaspecten en –kosten: slimme meter is alleen slim als de hele achterliggende infrastructuur uitgerold en operationeel is. Mogelijk kan er een vraagaspect ingebracht worden als klant of leverancier vragende partij hiervoor is (naar analogie met digitale televisie). Het is wel duidelijk dat alleen al de invloed van decentrale productie een (tussentijdse) specifieke uitrol zal vergen. Tussentijds is wellicht een soort slimme meter nodig als tussenoplossing om decentrale productie aan te sluiten en de netten te sturen in functie hiervan.
- De "smart data" zijn noodzakelijk voor het correct en efficiënt beheer van het net. Maar deze smart data moeten ook - voor zover ze relevant zijn voor de marktwerking - ter beschikking gesteld worden aan de overige marktpartijen via de clearing house(s) in functie van marktwerking. De ambities liggen dus hoger dan bijvoorbeeld in Nederland, waar het debat enkel over smart meters, niet over slimme netten ging.

3.5. De smart data moeten ten dienste staan van een betere marktwerking

- De invoering van slimme meters moet dus tot verbetering van de marktwerking leiden. Zo worden bijkomende meteruitlezingen mogelijk op vraag, in functie van wijzigingen (switch, verhuis,...). Ook de ARP's en leveranciers hebben immers nood aan "smart data" onder andere voor balancing,...
- Dit maakt de kwaliteit van de smart data nog belangrijker voor de marktwerking dan de kwaliteit van de huidige marktdata;
- Naast smart data, kunnen ook verrijkte databanken de marktwerking verbeteren. Dit kan bereikt worden door het combineren van informatie uit verschillende databases;
- Om deze meerwaarde te kunnen benutten is eveneens een regulatorisch kader nodig, gelet op privacyaspecten bijvoorbeeld.

PROJECT MARKTMODEL

3.6. Er is nood aan een ondersteunend regulatorisch kader voor het uitrollen van slimme meters

- Slimme meters worden best als thema in het governance model opgenomen. Dit dient het streven naar harmonisatie. De vraag is of het regelgevende kader in de drie gewesten gericht op de uitrol van slimme meters gecoördineerd of geharmoniseerd zal worden. Dit wordt uiterst wenselijk geacht;
- De uitrol van slimme meters, de functionaliteiten van het Clearing House, de maatregelen noodzakelijk om op marktniveau met de groeiende decentrale productie rekening te houden,... moeten binnen het Marktcomité overlegd worden;
- Er is nood aan een projectteam dat op dagelijkse basis met slimme meters op marktniveau bezig is. De vraag is in welke mate de regulator hierin betrokken moet zijn en of de regulator een trekkersrol moet spelen in dit projectteam. Het opnemen van deze verantwoordelijkheden overstijgt op het ogenblik de mogelijkheden van de regulator. In het kader van het VIA-plan zouden hiervoor nieuwe mogelijkheden moeten gecreëerd worden.

PROJECT MARKTMODEL

4. Interacties tussen de marktpartijen, marktfaciliterende taken

De interactie – of data-uitwisseling – tussen de diverse marktpartijen is de centrale bekommernis als het over het marktmodel gaat. Een suboptimale marktwerking vertaalt zich immers meteen in bijkomende kosten voor de afnemers. Dit stelt de vraag naar marktfacilitatie.

Er is nood aan (een) actor(en) die de verantwoordelijkheid neemt/nemen voor marktfaciliterende taken. Op het ogenblik worden deze taken in de eerste plaats door de (D)NBs ingevuld en worden gezien als een cruciaal element voor de marktwerking. Een belangrijk deel van deze taken – specifiek op het vlak van de organisatie van data-uitwisseling - is toevertrouwd aan de organisatie UMIX. Gezien het centrale belang van de data-uitwisseling definiëren we marktfaciliterende taken hier als *het binnen het marktmodel verder uitwerken van marktprocessen en deze marktprocessen vervolgens (helpen) uitvoeren, monitoren en hierover rapporteren*.

- De huidige aanpak van marktfacilitatie (zoals die tot uiting komt in de marktprocessen en de data-uitwisselingsprotocollen) wordt als niet-duurzaam gezien. Er is nood aan een gemeenschappelijke lange termijnvisie, zoniet zal de kost te hoog blijven.
- Ook op vlak van het uitvoeren van overheidstaken door de DNBs zijn steeds meer middelen nodig. Dit geldt bijvoorbeeld voor de aansluitingsproblematiek van decentrale productie, die zwaar op de netbeheerders weegt, maar ze stelt ook een probleem voor de evenwichtsverantwoordelijken (ARPs).
- Een project waar concrete samenwerking mogelijk is en dat een sleutelfunctie heeft in het nieuwe marktmodel, is de (unieke?) opvolger van de clearing houses. Er werden contacten gelegd met het oog op het creëren van één Clearing House op federale schaal.
- De nood aan de creatie van een nieuwe partij, naast en los van de DNBs, voor datacentralisatie wordt door de DNBs in vraag gesteld, gegeven de inspanningen die geleverd werden voor unbundling. Over de optimale vorm van de marktfaciliterende organisatie(s) is nog geen debat gevoerd. Indien gekozen wordt voor een formule waarbij de marktfaciliterende taken door (een) bepaalde marktactor(en) worden opgenomen, dient erover gewaakt te worden dat de marktfaciliterende taken in volle onafhankelijkheid en vanuit een filosofie van effectieve dienstverlening uitgevoerd worden.
- Een mogelijke invulling van deze rol is dat een centraal orgaan gecreëerd wordt voor het beheer van data, waarvan de diverse marktpartijen – elk in functie van hun specifieke rol en verantwoordelijkheden – afnemer van voor hen relevante informatie zijn.
- Belangrijk is te onderstrepen dat ook het toekomstige CH niet de hele marktwerking zal afdekken. Het maatschappelijk doel van het Marktcomité (MC) moet breder zijn dan enkel het nieuwe CH te sturen. Ook moeten de regionale regulatoren betrokken worden bij de besluitvorming over (en in) het nieuwe CH, maar niet-beslissing van de regulatoren mag het initiatief niet kunnen verlammen.

4.1. Huidige aanpak marktmodellering

- De huidige aanpak van de marktmodellering door UMIX wordt als frustrerend ervaren: moeizaam, langdurig, geen escalatiemogelijkheid na Marktforum, (nog) geen monitoring en dus geen consequentie als regels niet nageleefd worden.
- Fundamentele discussies worden te vaak 'verstopt' achter technische argumenten. Het moet vermeden worden dat technische argumenten de strategische discussies verlammen.
- De huidige marktorganisatie is tot stand gekomen vanuit een bottom-up benadering: op basis van de gekende systemen en bedrijfsmatige processen werden processen op marktniveau uitgetekend. Een top-down aanpak bij het uittekenen van het marktmodel zou veel van de huidige vastgestelde problemen kunnen vermijden.
- Een top-down modellering betekent dat binnen het governance model het Marktcomité de partij is die het marktmodel in grote lijnen moet bepalen en dat (N)UMIX dit marktmodel vervolgens uitwerkt en uitvoert. De scope van het MC en van (N)UMIX moeten dus breder gehouden worden dan enkel de activiteiten van het CH. Dit stelt wel de vraag wie in (N)UMIX en het MC moet vertegenwoordigd zijn.

PROJECT MARKTMODEL

- We moeten in eerste instantie focussen op wat op schaal van de Vlaamse regio zelf kan beheerst worden.
- Het is zinvol de werking van het governancemodel open te trekken tot alle marktprocessen waarvoor het zinvol en efficiënt is om ze centraal te beheren, zoals het pré-switchproces en andere. Deze processen kunnen in het ontwerp van het CH meegenomen worden. Dit veronderstelt dan wel de aanwezigheid van alle marktpartijen in het MC en andere organen.
- Het nieuwe CH zou ook veel problemen vermijden, maar vergt dat de regelgeving met relevantie voor de dataprocessen aangepast wordt.
- Het Technisch Reglement Distributie (minstens het deel over dataprocessen) zou best zoveel mogelijk coherent zijn in de drie gewesten.

4.2. Betrokkenheid regulator bij marktmodellering, monitoring, beslissingen objectief onderbouwen

- De huidige werking van UMIX en het marktforum worden nu door de regulator van te ver af gevolgd. Er is nood aan monitoring van en rapportering over de correcte uitvoering van de marktprocessen. Op die basis zal de regulator de correcte werking van de markt(processen) controleren.
- Ook de nood aan een escalatieforum is al vermeld. Dit betekent niet dat de regulator(en) een actieve rol binnen UMIX moeten opnemen!
- Het wordt bevestigd dat (N)UMIX inderdaad moet monitoren en rapporteren, maar wel in opdracht van het Marktcomité, zoals voorzien in het nieuwe governance model.
- Er wordt gesuggereerd om dit zoals de Europese Commissie doet via de "impact assessment" aan te pakken. Dit model zou ook in het UK gebruikt worden.
- Een pleidooi voor directe deelname van de regulator aan (N)UMIX-werkzaamheden wordt gecounterd met het argument dat dit tot rechter en partijsituaties zou kunnen leiden, wat onwenselijk is.
- Impact assessment² wordt als een betere benadering dan business cases gezien, omdat deze laatste zwaar zijn en niet werken in deze context, ze zouden als drukkingsmiddel gebruikt kunnen worden.
- Dit is niet realistisch om de regelgever in het schema in te brengen, omdat deze zich niet zal willen engageren in een governance model.
- Wat de rol van (N)UMIX betreft, is ook de juridische structuur zeer belangrijk: aanwezigheid van de DNBs, de leveranciers, de transmissienetbeheerder andere relevante marktpartijen zoals evenwichtsverantwoordelijken (ARPs),...

² http://ec.europa.eu/governance/impact/index_en.htm

Impact assessment (IA) is a process aimed at structuring and supporting the development of policies.